

87851

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

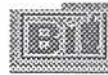
X. MİLLÎ MEVLÂNA KONGRESİ

• TEBLİĞLER •

Cilt I

KONYA VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜ

BİOFARMA İLAÇ SANAYİ VE
TİCARET ANONİM ŞİRKETİNİN

KATKILARIYLA

2-3 MAYIS 2002 - KONYA

ISBN: 975-448-164-4

Bu bildiri kitabının basım ve kağıt masrafları Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü ile Biofarma İlaç Firmasının katkılarıyla bir kültür hizmeti olarak karşılanmıştır.

Selçuk Üniversitesi Basımevi 2002 – KONYA

YEDİ UYURLARIN İNSANLIK TARİHİNDEKİ ÖNEMİ MEVLÂNÂ VE GOETHE' DEKİ YORUMU

Yrd. Doç. Dr. Abdullah ÖZTÜRK

Hayatta öyle hikmet ve hakikat dolu mesajlar vardır ki doğanın dilinde terennüm ederler, onları bazen görür, bazen yaşar, bazen duyar, bazen hissederiz; bazen de ne görür, ne hisseder, ne de anlarız. Öyle mesajlar da vardır ki, Yunusun tabiriyle ete kemiğe bürünür, insan diliyle görünür, inci gibi sayfalara dizilir; kimisi beşeri kimisi ilahi kaynaklıdır. Kimisi de Yedi uyurlar dediğimiz, Ashabı Kehf örneği gibi hem beşeri hem ilahi kaynaklıdır.

Yaşadığı dünyayı kendi düşüncesine göre algılayan insanoğlu kendi hayatına yön vermek istemiş, hatta bu yolda sayısız mesafeler katetmiştir. Ama her şeye rağmen bazı olayların kendi iradesi dışında oluştuğunu anlayan insanoğlu evrendeki hayatının bir başı birde sonu olduğunu görmüş ve kendisine hep şu soruları sormuştur: Ben kimim? Nereden gelip nereye gidiyorum? Hayatımın bir anlamı var mıdır? Kendi hakikatinin esrarını anlamaya çalışan insanoğlu, insanlık tarihinin geçirdiği evrelere paralel olarak dinlerin, mitolojilerin ve ilimlerin ışığı altında hep bu soruların cevabını aramıştır.

Paleontolojik araştırmalara baktığımız zaman ilk insanların da bu sorulara karşı duyarlı olduklarını görüyoruz. Ölen insanların mezarlarına yiyecekleri, paraları, silahları veya atlarıyla gömülmeleri, o insanlara göre hayatın ölümle son bulmadığını, bilmediğimiz biçimlerde sürüp gittiğini göstermektedir.¹

Kendisine has gözlemleri sonucu geliştirdiği bilim ve teknoloji sayesinde ilkel insanla modern insan arasındaki yaşam tarzını zirveye ulaştıran modern insan bir zamanlar ilkel insanın ilah olarak kabul ettiği Ay ve yıldızlara seyahati bile gerçekleştirmiş, ama ölümüyle bu dünyada noktalanmış hayatın başka bir alemde devam edip etmeyeceği konusundaki soruya kesin bir cevap bulabilmiş değildir. Hatta bugün hakim

numda olan batı medeniyetinin Rönesans Filozofları, Kilisenin yanlışları yüzün- n, ilahi mesajlara sırt çevirmiş, sadece aklın kılavuzluğunu kabul eden bir anlayış- Tanrının yerinde Modern insanın hüküm sürmesini istemişlerdir. Bilim ve tekni- ı kendilerine verdiği güçle tabiatın sahibi olmak, başka kıtalara başka insanlara hük- etmek gibi bir sarhoşluğa kapılan bu anlayışın umutları Birinci ve İkinci dünya har- ile sona ermiştir.

“Önce Tanrıyı öldüren sonra içindeki Tanrılık duygusunu bitiren modern- anın ümitsizliği Heidegger, Sartre ve Faucault gibi akıl hocalarını isyan edebiyatına- ıştır². Kendini 1942 yılında bu bunalımın içinde bulan Jean Paul Sartre ‘L’Etre et- Neant” “Varlık ve Yokluk” adlı eserinde aynen şunları söylemiştir: “İnsan- nrı

nayı tasarlayan bir varlıktır.... fakat Tanrı fikri çelişkilidir (içinden çıkılmayan bir- rramdır boşuna zaman öldürüyoruz), “İnsan anlamsız bir tutkudur”³... Aynı şekilde- oluşçu yazar Albert Camus “L’homme Revolté”⁴ (İsyan eden insan) adlı eserinde- yat saçmadır, hayatın bir anlamı yoktur demiştir. Yine Fransız yazar Andre Malraux- ayatın bir anlamı var mıdır? sorusunu ilk soran bizim medeniyetimizdir, cevabı da- nıyorum olmuştur⁵ demiştir.

Yaşadığı çağın bunalımları neticesi zaman zaman (tamamen) dogmatik, pozitivist- ya ateist davranışlara yönelerek bazen kendi aklıyla kendi iflasını imzalayan- anoğlunun Yirmi birinci asırda hala kendi görüşü, kendi medeniyeti ve dini adına- ılışlar yaptığına şahit oluyoruz.

Her türlü değişime rağmen, dün olduğu gibi bugünde arayış içinde olan- nereden gelip nereye gittiği konusunda hayatını sorgulayan insanoğlunun ara- ı birçok cevabın ülkemiz topraklarında yaşayan, Yedi uyurlar gerçeğinde ve- u yorumlayan Gothe ve Hz. Mevlânâ’nın mesajlarında bulabileceğine inanıyoruz.

Zamanı ve mekanı, tarihi belgelerle bilinen, aynı zamanda Kur’an⁶ ve İncil’de- en ve bir nevi ilahi bir iletişimin beşeri plândaki bir tezahürü olan Yedi Uyurlar- çeği miladi takvime göre 250 yıllarında putperest kral Decius⁷ (Takyanus’un) münden bir mağaraya kaçarak Allah’a sığınan ve orada 309 sene uyutulduktan sonra- ındırılan yedi gencin ve Köpeklerinin gerçek bir öyküsüdür.

1983 yılında Fransa’da “Hristiyan ve Müslümanları bir araya getiren- di uyurlar geleneği” adı altında yayınlanan bilimsel bir araştırmaya göre, üçü- rkiye ‘de olmak üzere dünyada 50’nin üzerinde Yedi uyurlar gerçeğine sahip- an kutsal yer veya mabet bulunmaktadır⁸. Söz konusu araştırmada ilk ola- : 5. Asırda Jean de Saroug tarafından Süryanice’de kaleme alınan daha sonra- ı Yunanca ve Latince’ye çevrilen Hristiyan kaynaklarla, İbni-Abbas tara- dan zikredilen Arabça kaynak ve Kur’an-ı Kerim’in Kehf süresindeki ilgili

ayetler, karşılaştırılmakta sonuç olarak üç dinin sahibinin aynı Tanrı olduğu ve öldükten sonra dirilişin hak olduğu, Hristiyan ve Müslümanların bundan ders çıkarması gerektiği vurgulanmaktadır.⁹

Tüm insanlığa mal olan ve onun birtakım temel sorunlarına cevap teşkil eden bu önemli kıssayı Doğu ve Batı Divanı'nda ele alan Alman şairi Goethe, onu adeta Kur'an'a göre yorumlamaktadır. İran şairi Hafız'ın tesiriyle İslam kültürüne ilgi duyan "Goethe Aralık 1814'de "Ashab-ı Kehf kıssasını Hammer Purgstall'in" Şark'ın Kültür Hazinesi (Fundgruben des Orients)'inden, İngiliz J.C. Rich'in İngilizce tercümesinden okur"¹⁰ ve okuduklarını şiir tarzında Doğu ve Batı Divanı'nda kaleme alır.

Yedi Uyuyanlar (Ashab-ı Kehf)'in Goethe deki yorumu

Sarayın altı kısmetlisi

Hükümdarın zulmünden kaçır

Öyle hükümdar ki, kendini ilah sanır

Nasıl ilahsa, kendini korumaktan aciz

Çünkü bir sinek etmekte onu taciz.

Sineğin ısırmasından korumaktan aciz

Hademeler kralı korumak için gayrette

Sineği yakalayamadıkları için kaldılar hayrette,

Sinek hücum eder, ısırır şaşırır kralı

Bununla da kalmaz karıştırır sarayı

Tekrar hücumla geçerek, hızla geri döner

Böylece Rabb'inden aldığı emri ifa eder.

"Nasıl olur" derler bu gençler

İlahın hakkından bir sinek geliyor

Hem ilah yer içer mi? Asla!

Onun bizden hiç farkı yok mu?

Ayı güneşi yaratan, yıldızlarla donatan

Kendisine iltica ettiğimiz bir Allah'tır

"Burada Kur'an daki Kehf suresinin 14 üncü ayetin yorumunu görüyoruz"

Kur'an ayet 14: Rabbimiz göklerin ve yerin Rabbidir. Biz ondan başkasına Tanrı demeyiz yoksa saçma söylemiş oluruz.

O'nun aşkına, kaçalım bu zalim hükümdardan

Deyip sarayı ve şehri terkederler.

Nur yüzlü gençleri bir çoban alır

Götürür mağaraya, kendi de onlarla kalır.

Çobanın köpeği onlardan ayrılmak bilmez.

Ayağı da yaralanır, kovulurken sokulur

Sahibine, kalmak isterim der gibi,

Onlar da yanlarına kabul ederler köpeği.

Böylece köpek mağara ehline olur arkadaş

Onlarla uykuya dalar, olur yoldaş.

Kral ise onları yakın takibe alır.

Bulduktan sonra, cezalandırmaya kararlıdır

Lakin mağaraya girmeye cesaret edemez.

Gelen seslerden ötürü kılıcına güvenemez.

Mağaranın girişini tuğlalarla ördürür.

Etrafını da taşlarla doldurur.

Onlar uykuya dalmışlardı çoktan

Koruyucuları melek, gönderilmiş Hak'dan

Gelin dinleyelim gerisini Kur'an-dan:

Biz onları sağlarına ve sollarına

Döndürür olduk yanlarına

Böylece çürümelerine izin vermedik

Bir de duvarlara delikler deldik.

Güneşin doğuşunda ve batışında

Taze tuttuk yüzlerini

İhsan içinde buldular kendilerini"

Ön ayakları üstünde uykuda köpekçik

Latif ninnili bir uyku hafifcecik.

Burada da Kur'an daki Kehf suresinin 17-18 ayetlerinin yorumunu görüyoruz.

17.ayet: "Resûlüm orada bulunsaydın güneşi görürdün: Doğduğu zaman mağaranın sağına meyleder; batarken de, sol taraftan onlara isabet etmeden geçerdi. Böylece onlar (güneş ışığından rahatsız olmaksızın) mağaranın bir köşesinde (uyurlardı)..."

18. ayet de: Kendileri uykuda oldukları halde sen onları uyanık sanırdın. Onları sağa sola çevirirdik. Köpekleri de mağaranın girişinde ön ayaklarını uzatmış yatmakta idi. Eğer onların durumlarına muttali olsa idin dönüp onlardan kaçardın ve gördüklerin yüzünden için korku ile dolardı".

Seneler geçti, su gibi aktı
Nihayet gençler uykudan kalktı
Bu arada duvar da çürümüştü
Yer yer yıkılmış hem de dökülmüştü
Hepsinden bilgili, yakışıklı olan
Yemlika'ya, mütereddit çoban:
"Bana altınlarınızdan verin de
Çabucak yiyecek şeyler getireyim size"
Tarsus" yıllardır huzurluydu, kurtulmuş-
tu elinden sefihi, Hükmü sürmekteydi
büyük peygamber Mesih'in.(Salat ve selam
onun üzerine olsun!)
Ve koştu, işte yaklaştı şehre,
Kapılar, kuleler ve bekçiler yabancı
Seyretti hepsini hayrette,
Hemen en yakın fırına koştu, işi aceleydi
Olup bitenlerin farkına varacak değildi
"Şakacı!" diye bağırdı fırıncı
"Yoksa bir define mi buldun? delikanlı
Eğer başım girmesin dersin derde
Paylaşalım defineyi seninle.
Nifak girer araya, gelirler kralın önüne
Hayret kralın niyeti de ciddi
Bölüşmek ister defineyi fırıncı gibi.
Mucize vuzuha kavuşmakta
Yüzlerce alametten sonra

Sarayda bulunan, bunca alamet
Yüzyıllar öncesine ediyor delalet
Akrabalığı ispatlamak için
Soy kütüğü ortaya konulur
Birden göze çarpar
Kralın geldiği soy,
Yemlika'ya dayanır.
Yemlika ve arkadaşlarına olanlar ise
Yüzyıllardır dolaşmaktadır dilden dile
Gelmiştir haberleri ta bugüne.
Toplanır şehrin bütün ahalisi
Herkes sevinç içinde, derler ki;
Bizi götür onlara ey genç!
Çıkmış bu kahramanlar içimizden işte
Bu gençlerin neslindeniz ne mutlu bize.
Gözler önüne serilen manzara delildir delil
üstüne
Sevinçten coşmuş insanlar, çıkmış birbiri
üstüne.
Ortalarında kalan genç hayrette
Tasdik ediyor onuru şahsiyetinde.
O tekrar mağaraya geri döner
Kral ve halk onu takibeder
Müstesna şahıs kaybolur gözler önünde
Diğerleri de gider mağaranın önüne
Onlar yedi kişidir

Köpekleriyle sekiz.
İrşeyden, herkesten uzakta
Cebail'in gizlediği yerde
Enab-ı Allah'ın emri geldi
Cennetime girsin Ashab-ı Kehf dendi
E mağara duvarla çevrildi.
Yi Geceler
Öylece, ey güzel şiirler
Filletimin göğsüne yatın
İzi misk-ü amber bulutunda
İuhafaza etsin Cebail.

Yorgunlar sizden zevk alsın
Gençleşip iyilik bulsun.
İnsan her an neşeli olsun
Dilerim ayrılıklar son bulsun
Cennetin uzaklığına
Büyüklerle yol bulunsun
Güzel olan, daima yenidir
Her tarafa yayılır
Namütenahi sevinçler
Evet bu sadık köpekçik Efendilerine refa-
kat etsin.

- Goethe'nin yorumladığı Yedi uyurlar kıssasının Hz. Peygamber'in as-
abından İbni Abbas'ın¹² ayrıntılı Arabca metnine ve fazla detaya girilmeyen,
na esas hatlarıyla Kur'an'da belirtilen "Kehf suresinin özüne çok benzemesi
ikkate şayandır. Ayrıca Goethe şiirinin başında, Nemrud'un başından geçen
abari'de de zikredilen, sinek kıssasını şiirde geçen hükümdara izafe ederek,
Takyanus ile alay etmektedir. Diğer taraftan İbni Abbas Yedi uyurlarla ilgili
ayanında kendini ilah ilan eden beş şahıstan birinin de Dakyanus (Dece-
cius) olduğunu belirtmektedir. (Namrüd, Shaddad, Ad, Hadarus, Dece).
Yını metnin dipnotlarında Allah'a inanan insanların gelmesine mani olmak
in Takyanus'un yeğenlerini öldürmek istediği gibi, Hz. İbrahim'in gelmesini
ölemek için Nemrud'un; Hz. İsa'nın gelmesini önlemek için de Herode'nin
yım yaparak masum insanları, bebekleri öldürttüğüne işaret edilmektedir.¹³

İlgili temaları işlerken Goethe'nin adeta "Kehf suresi'ndeki" 9 dan 20 ye
idar olan yedi uyurlarla ilgili ayetleri yorumladığını görmekteyiz. Yalnız
oethe Kur'an'da zikredilen gümüş para yerine altın para tabirini kullanmak-
dır. Zaten "Gelin dinleyelim gerisini Kur'an'dan" mısrasının orijinalin de
Kur'an" tabiri yerine "Tanrı indindeki koruyucu meleğin raporundan" cümle-
ni kullanmaktadır ki, burada Cebail vasıtasıyla aktarılan Kur'an kastedildiği
gayet açıktır.

HZ. MEVLANA'NIN YORUMU

Beşeri ve ilahi işaretleriyle gerek bu alemdeki gerek meçhul alemdeki
yaratını sorgulayan insanoglunun sorularına bir nevi cevap teşkil eden "Ashab-
Kehf örneğini herhalde en iyi yorumlayanlardan biri Hz. Mevlana olsa gerek.
İnkü Yedi uyurlar hakikatinde akıl sınırlarını aşan, fizik ötesi olarak görülen
şeri planda tecelli eden ilahi bir iletişimle, modern akılla izah edilemeyen bir

grup gencin üç asrı aşan bir süre boyunca uyutulup, hiçbir fiziki değişikliğe uğramadan tekrar uyandırılması, yani bir "diriliş" örneği sergilenmektedir.

Mevlana bize bazı mesajları anlamamanın zor olduğunu, zira aklın sınırları bulunduğunu, ancak insan gücünün aklın sınırlarını aşabileceğini anlatmaktadır. Ona göre akıl, varlık dünyasındaki her şeyi çözüp anlayabilecek yetenektir, ama yokluk sınırına geldiğinde aklın gücü bitmektedir. İnsanı, aklın sınırları dışına götürüp buradan hakikata yaklaştıracak ve ulaştıracak olan aşktır. Yoksa bu cüz-i akıl insanı ancak mezara kadar götürür; oradan ötesi hakkında akıl yürütemez. Mezardan öteye var olan gizli evren bu akıl tarafından anlaşılamaz.¹⁴

Ashab-ı Kehf in hakikatine, Kuran'ın özüne uygun olarak Mesnevi'de ve Divan-ı Kebir'de geniş yer veren Mevlana'nın beyitlerini aşk, uyku ve mağara, temalarında toplamak mümkün.

Mevlana'ya göre, Ashab-ı Kehf'in kurtuluşları, Allah'a olan teslimiyet ve aşk sayesinde olmuştur. *Aşk, erenlerin en büyük gücüdür, zehirler onunla bal olur, günahlar onunla sevaba dönüşür, ölümler onunla dirilir. Bütün yollar onunla aydınlanır.*¹⁵

Aşk, gönül denizinde başverir, ağzını açar da timsah gibi iki dünyayı da yutuverir.

*Aşıktan, yardım üstüne yardım geldi mi, can kapkaranlık, daracık bedenden kurtuluverir.*¹⁶

Zira Mevlana'ya göre herşey önce aşktan doğar, sonra bu varlıklar gönüllerini aşka verirler; dalda olan bir meyvenin olgunlaşınca daldan ayrıldığı gibi, aşka düşenler de kendi varlıklarını kaybederler.

Mevlana'ya göre, aşk hayvanları bile değiştirir:

*"Köpekte aşk damarı olmasaydı, Ashab-ı Kehf in köpeği gönül ehlini ararmıydı hiç?"*¹⁷

*"Ashab-ı Kehf in köpeğine, onlardan öyle huy bulaştı ki, sonunda yürüdü gitti, Allah'ı arar oldu."*¹⁸

*"Tanınmamışlardır ama, dünyada şekil bakımından ona benzeyen, onun cinsinden olan nice köpek vardır."*¹⁹

*"Dünyada, bu zamanda nice Ashab-ı Kehf vardır ki senin yanbaşındadır, karşındadır."*²⁰

-*"Dost da onunla nağmeler terennüm eder mağarada; fakat ne fayda ki senin zinde, kulağında mühür var."*²¹

Mevlana kendini Tanrı iradesine veren Ashab-ı Kehf in varlıklarından bersiz, fakat Tanrı iradesiyle mevcut olduklarını bildirmekte, onları yazarın ndeki kaleme benzetmektedir.

-*Onlar gece gündüz dünya hallerine karşı uykuya dalmışlardır; onlar Rabbin nde evirip çevirdiği kalem kesilmişlerdir.*

-*Yazı yazılırken eli görmeyen kişi, yazı kalemin oynamasıyla yazıyor sanır.*

-*Tanrı arifin bu halinden halka pek az miktarda gösterdi; halkı ise hisse men- uykuyu kapladı (gafletten dalıp arifi anlamadılar)*

-*Onların canı; sırrına akıl almaz sahraya gitti. Ruhları da istirahat, bedenleri*

-*Tanrı onları durmadan sağa sola çevirip; işe güce sokar, onlarsa haberleri bile tır."*²²

Bu beyitlerle, Kehf suresinin 17-18 inci ayetlere iktibas yapan Mevlana:

-*Yüzbinlerce yıllardır havadaki zerreler gibi ihtiyarsızdır*

-*O zamanı ve o hali unuttum, ama uykuda bu alemde göçüp gitmem bana nden bir armağandır"*²³ diyerek bize salt ruh alemini hatırlatmaktadır. "Uyku mün kardeşidir; cennet ehli ise ölmez" mealindeki hadis'e (Cami; II. s.176) da- ıarak uykuyu o aleme benzetmektedir. Uykuda kendinden geçişi, o alemde armağan saymaktadır.

Mağarayı bir hikmet ve kurtuluş yeri olarak belirten Mevlana, Eva de yorovic'in de belirttiği gibi, Hz. Peygamberin ve Ebu Bekir'in en zor günle- de mağaraya sığınarak kurtuluşa erdiklerini anlatmaktadır. Kalbi de bir iül mağarasına benzeten Mevlana sıkıştığımız zaman kendi gönül mağara- zdaki Allah aşkına sığınarak, sıkıntılardan kurtulup, karanlıklardan aydin- abileceğimizi önermektedir.

-*Canını kurtarmak istiyorsan padişahın yanına kaç; zehirin bile panzehirin nda zehirliği kalmaz."*²⁴

-*Tanrıdan dilerim ki Tebrizli Tanrı Şem'i, gönül mağarasında doğup parlasın mağaradaki dostuyla kalsın."*²⁵

-*Kalp pencereye benzer, ev onun yüzünden aydındır;*

-*Beden yokluğa doğru gitmektedir, gönülse ölümsüzlüğe doğru gitmede"*²⁶

İçinde Tanrı fikri ve düşüncesi olmayan düşüncelerinizden uzak kalmamızı tavsiye eden Mevlana:

-Düşüncelerinden uyur, onlardan vazgeçersen Ashab-ı Kehf'ten sayılırsın, düşüncelerden mukaddes münezzeh bir nur kesilirsin, ne olur bu hale gelsen"²⁷

Tüm bu hikmet dolu sözlerle sebep olan Ashab-ı Kehf Kıssası'nın asıl amacının ne olduğunu, yine Kur'an'daki Kehf suresinin 21 inci ayetinde, Yaratının kendi sözlerinden öğreniyoruz:

"Böylece insanları onlardan haberdar ettik ki Allah'ın Vadinin hak olduğunu, kıyametin şüphe götürmez olduğunu bilsinler... (Kur'an 18/21)

Sonuç olarak, Ashab-ı Kehf gerçeği, bize hayatın bir anlamı olduğunu, öldükten sonra tekrar diriltileceğimizi, tüm dinlerin sahibinin Tek Allah olduğunu, hem beşeri hem ilâhi plândaki işaretleriyle açıkça göstermektedir.

DİPNOTLAR

1 Roger Garaudy Yaşayanlara Çağrı, Pınar Yayınları 2. baskı 1996, s. 88, 89

2 Roger Graudy Avons-nous besoin de Dieu?Desclée de Brouwer 1993, s. 11-12

3 J.Paul Sartre L'Etre et le Neant s.653-708.

4 Albert Camus L'homme revolté

3 Roger Garaudy Avons-nous besoin de Dieu 1993 s.6.

6 S.Ateş Kuran'ı Kerim ve Yüce Meali süre 18 Ayet 9-16 8:293-294

7 François Jourdan, La tradition des sept dormants, Editions

8 Ibid s. 128-129

9 Ibid, s.171

10 YrdDoç.Dr.Bayram Yılmaz Goethe'nin Doğu ve Batı Divanı'nda Cennet bahsi Timaş yayınları İstanbul 1998 S.48

11 Başlangıçta putperest şehir olarak bilinen "Ephese" ismi daha sonraki hiristiyan kaynaklarda "Tartous" = Tarsus olarak geçmektedir. Bakınız. P. Jourdan La Tradition des sept dormants, Edition maisonneuve 1983 P:34

12 François Jourdan, La Tradition des sept Dormants, Editions maisonneuve, 1983 S: 16-39

• X. Millî Mevlâna Kongresi •

- ibid 8:16,1714 Mesnevi IV/3311-3312
- Divan-ı Kebir, cilt 3, sayfa 161.(1417....)
- Divan-ı Kebir, cilt 5, sayfa 63(750-754)
- Mesnevi V / 2009.
- Mesnevi II / 1425.
- Mesnevi V / 2010.
- Mesnevi I / 409
- Mesnevi I / 409
- Mesnevi I / 393-396
- Mesnevi VT / 220-221
- Divan-ı Kebir II. / 475 s.58 (L)
- Divan-ı Kebir I / 2459 S.261 (XXXVI)
- Divan-ı Kebir IV / 3340 S.345 (XXXV)
- Divan-ı Kebir I / 2375 S.253 (XXVIII)